

Journal of Research in Psychological Health

September 2024, Volume 18, Issue 3

Structural Equation Modeling of Marital Burnout Based on Early Maladaptive Schemas, Marital Expectations, and Emotional Information Processing with the Mediating Role of Sexual Self-Concept in Women Seeking Divorce

Abolfazl Moradi¹, Mehran Azadi², Zohra Musazadeh³

1.Ph.D. Student of General Psychology, Department of Psychology, Kish International Branch, Islamic Azad University, Kish Island, Iran. abolfazl.moradi7304@iau.ir

²Corresponding Author: Assistant Professor, Department of Psychology and Counseling, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. M_azadi@azad.ac.ir

³Associate Professor, Department of Educational Sciences, Imam Sadiq University, Tehran, Iran. moosazadeh@isu.ac.ir

Citation: Moradi, A. Azadi, M. Musazadeh, Z. Modeling structural equations of marital boredom in women applying for divorce based on initial incompatible schemas, marital expectations and emotional information processing with the mediating role of sexual self-concept. *Journal of Research in Psychological Health*. 2023; 19 (3):1-15 [Persian].

Article Info:

Key words

Marital burnout, early maladaptive schemas, marital expectations, emotional information processing, sexual self-concept, divorce.

Abstract

The present research aimed to model the structural equations of marital burnout based on early maladaptive schemas, marital expectations, and emotional information processing, with the mediating role of sexual self-concept in women seeking divorce in Tehran. The present research was a correlational descriptive study of the structural equation modeling type. The statistical population of this research consisted of all women seeking divorce who were referred to family courts in the year 1402. From the statistical population, 320 individuals were selected using a multi-stage random sampling method. The research tools included the Pines Marital Burnout Questionnaire (1996), the Young Schema Questionnaire (2003), the Hope and Colleagues Marital Expectations Questionnaire (1389), the Baker Emotional Information Processing Questionnaire (2007), and the Snell Sexual Self-Concept Questionnaire (1995). The collected data were analyzed using structural equation modeling (SEM). The results obtained from the direct relationships of the research variables indicated that there is a positive and significant relationship between early maladaptive schemas, marital expectations, and emotional information processing with marital burnout. Additionally, early maladaptive schemas, marital expectations, and emotional information processing have a positive and significant indirect effect on marital burnout through sexual self-concept. Based on the findings of the research, it can be concluded that sexual self-concept, as a mediating variable, was able to explain the relationship between early maladaptive schemas, marital expectations, and emotional information processing.

مدل یابی معادلات ساختاری دلزدگی زناشویی براساس طرحواره های ناسازگار اولیه ، انتظارات زناشویی و پردازش اطلاعات هیجانی با نقش واسطه ای خودپنداره جنسی در زنان متقاضی طلاق

ابوالفضل مرادی^۱، مهران آزادی^{۲*}، زهره موسی زاده^۳

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی عمومی، گروه روانشناسی، واحد بین المللی کیش، دانشگاه آزاد اسلامی، جزیره کیش، ایران.

abolfazl.moradi7304@iau.ir

۲. نویسنده مسئول: استادیار گروه روانشناسی و مشاوره، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

M_azadi@azad.ac.ir

۳. دانشیار گروه علوم تربیتی دانشگاه امام صادق (ع)، تهران، ایران

moosazadeh@isu.ac.ir

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مدل یابی معادلات ساختاری دلزدگی زناشویی براساس طرحواره های ناسازگار اولیه ، انتظارات زناشویی و پردازش اطلاعات هیجانی با نقش واسطه ای خودپنداره جنسی در زنان متقاضی طلاق شهر تهران انجام شد. پژوهش حاضر توصیفی همبستگی و از نوع مدل یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش را کلیه زنان متقاضی طلاق مراجعه کننده به دادگاه های خانواده در سال ۱۴۰۲ تشکیل دادند. از بین جامعه آماری تعداد ۳۲۰ نفر به روش نمونه گیری تصادفی چند مرحله ای انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش پرسشنامه دلزدگی زناشویی پاینز (۱۹۹۶)، پرسشنامه طرحواره یانگ (۲۰۰۳)، پرسشنامه انتظارات زناشویی امیدوار و همکاران (۱۳۸۹)، پرسشنامه پردازش اطلاعات هیجانی باکر و همکاران (۲۰۰۷) و پرسشنامه خودپنداره جنسی اسنل (۱۹۹۵) بود. داده های جمع آوری شده، با استفاده از مدل یابی معادلات ساختاری (SEM) تجزیه و تحلیل شد. نتایج حاصل از روابط مستقیم متغیرهای پژوهش نشان داد که بین طرحواره های ناسازگار اولیه، انتظارات زناشویی و پردازش اطلاعات هیجانی با دلزدگی زناشویی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. هم چنین طرحواره های ناسازگار اولیه، انتظارات زناشویی و پردازش اطلاعات هیجانی علاوه بر تاثیر مستقیم از طریق خودپنداره جنسی با دلزدگی زناشویی اثر غیرمستقیم مثبت و معنادار دارند. بر اساس یافته های پژوهش می توان نتیجه گیری کرد که خودپنداره جنسی به عنوان یک متغیر میانجی توانست رابطه بین طرحواره های ناسازگار اولیه، انتظارات زناشویی و پردازش اطلاعات هیجانی را تبیین نماید.

تاریخ دریافت

۱۴۰۳/۰۲/۳۰

تاریخ پذیرش نهایی

۱۴۰۳/۰۳/۳۱

واژگان کلیدی

دلزدگی زناشویی، طرحواره های ناسازگار اولیه، انتظارات زناشویی، پردازش اطلاعات هیجانی، خودپنداره جنسی، طلاق.

مقدمه

خانواده یکی از ارکان اصلی جامعه است. بدیهی است که دستیابی به جامعه سالم در گرو سلامت خانواده است و تحقق خانواده سالم مشروط به حسن رابطه افراد آن است. در چنین نظامی، افراد با تعاملات طولانی مدت و متقابل به هم می پیوندند. این دلبستگی ها، اگرچه ممکن است با گذشت زمان از وحدت آنها کاسته شود، اما در طول زندگی خانوادگی دوام می آورد (زانگ و همکاران، ۲۰۲۱). در این بین روند صعودی آمار طلاق و وجود تعارض و اختلال در روابط زوجین، انگیزه پژوهشگران را برای یافتن عوامل و راهکارهای موثر برای مقابله با این فروپاشی روابط افزایش داده است (کسلرو همکاران، ۲۰۲۳). یکی از این آشفتگی ها و ویژگی های روانی که به مرور زمان عشق و محبت را در بین زوجین کمرنگ و گاه به طور کامل محو می کند و باعث ایجاد مشکلات روحی و روانی، ادامه روابط سرد و بی تفاوتی (طلاق عاطفی) و طلاق رسمی می شود، دلزدگی زناشویی است (الساوالقا و همکاران، ۲۰۲۱). دلزدگی زناشویی یکی از متغیرهای تاثیرگذار بر میزان حل تعارضات زناشویی است و به طور مستقیم یا غیرمستقیم عوامل مختلفی بر روی آن اثر می گذارد (نجاتیان و همکاران، ۲۰۲۱). دلزدگی به عنوان نشانه های خستگی جسمی، عاطفی و ذهنی در نتیجه ی احساس دائمی استرس، ناامیدی، یاس و به تله افتادن با از دست دادن اشتیاق، انرژی و آرمان گرایی و چشم انداز و هدف تعریف می شود (آکورو همکاران، ۲۰۲۱).

دلزدگی زمانی بروز می کند که زوجین متوجه میشوند که علیرغم تلاشهایشان، رابطه شان به زندگی معنا نداده و نخواهد داد. وقتی زن و شوهر از عشق و شیفتگی فاصله می گیرند، هر حادثه ی دلسرد کنندهای برای توجیه برچسب زدن منفی به همسرشان کافی به نظر می رسد (دابل ۲۰۱۹). یکنواختی تکرار فعالیت های یکسان روزانه با یک فرد ممکن است برای برخی از زوج ها بسیار زیاد شود. اگر رابطه ای خیلی راحت و ساده انگارانه شده است، باید تغییر یابد

و برخی فعالیت های جدید هیجان انگیز جایگزین آن شوند که می تواند انرژی و صمیمیت را به روابط زناشویی بازگرداند (سالواگیونی و همکاران، ۲۰۱۷). یکی از عواملی که با انتظارات زناشویی رابطه دارد طرحواره های ناسازگار اولیه می باشد (پینز و همکاران، ۲۰۰۴). طرحواره ها به عنوان یکی از عمیق ترین ساختارهای شناختی هستند که محتوای آن با یادگیری فرد در طول زمان شکل می گیرد. در فرآیند پیدایش طرحواره ها، عواملی مانند بنیان های زیستی فرد و عوامل مرتبط با محیط منظم او مانند خانواده، فرهنگ و تجربیات وی بر روند رشد و رویدادهای مهم زندگی وی تأثیر می گذارد (لیمسرو همکاران، ۲۰۱۸). طرحواره های ناسازگار اولیه که منجر به ایجاد و شکل گیری مشکلات روانی می شود. در طرحواره های ناسازگار اولیه، الگوها یا مضامین عمیق و فراگیر هستند، متشکل از خطرات، احساسات، تشخیص کلمات و احساسات بدنی هستند که در دوران کودکی یا نوجوانی شکل می گیرند، در طول زندگی ادامه می یابند، به خود و ارتباط با دیگران مرتبط هستند و بسیار بی اثر هستند (محمودپور، ۲۰۲۰) زمانی که نیاز خاصی ارضا نشود، طرحواره ی ناسازگاری در آن حیطه ایجاد می شود. با ارضا نشدن نیازهای دلبستگی و صمیمیت، و سرخوردگی از روابط عاطفی اولیه، طرحواره های ناسازگار مربوط به روابط صمیمانه و دلبستگی ایجاد می شود. این باورها و طرحواره های مربوط به روابط بین فردی در بزرگسالی در همسرگزینی و در دوران تاهل در روابط زناشویی نمود می یابند و بر آن تاثیر مخرب می گذارد (محمودپور، ۲۰۲۰). یکی دیگر از عواملی که به نظر می رسد ارتباط مستقیمی با دلزدگی زناشویی داشته باشد انتظارات زناشویی می باشد. به اعتقاد پینز (سیفی زاده، ۲۰۱۹).

اگر انتظارات زناشویی برآورده نشود، ناامیدی مستقیماً به همسر نسبت داده می شود که منجر به کاهش عشق و تعهد می شود. در این صورت دلزدگی جایگزین عشق خواهد شد. برای بررسی رضایت زوجین از زندگی زناشویی باید به

دیدگاه ادراک شده و دیدگاه ایدئال در منظر اعضای خانواده توجه کرد. افراد اغلب انتظاراتی از رابطه مطلوب زناشویی خود در آینده دارند. میلر و تدر بیان می کنند این گونه انتظارات گاه مبهم، غیرواقعی، ناقص، ابراز نشده یا توأم با سوءبرداشت است و به صورت منفی روابط همسران را متأثر می کند و شامل ارزش ها و رسوم خانوادگی، روابط گذشته و تجارب گذشته است. به باور جاوا و بهاتی (عباسپور و همکاران، ۲۰۲۰)، اینگونه انتظارات دربرگیرنده پنج مؤلفه است: ۱) انتظارات زن و شوهر از یکدیگر به عنوان شریک زندگی (که از ویژگی های شخصیتی یا انتظارات جامعه برگرفته شده است؛ مانند برابری نقش)؛ ۲) انتظار هر کدام از ازدواج (برگرفته از موقعیت اجتماعی یا فعالیت های مرتبط با خود و هر آنچه موجب بازشناسی او به عنوان فرد متأهل می شود)؛ ۳) انتظارات هر یک از زوجین از خانواده همسر (مبتنی بر گسترش شبکه های اجتماعی و ترجیح گستره خانواده اعم از هسته ای یا گسترده)؛ ۴) انتظارات زوجین از نهاد ازدواج (مبتنی بر تعاملات دوفره برای کمک به رشد و توسعه فردی، برقراری آرامش، ایجاد اعتماد، امنیت، صداقت، وفاداری به یکدیگر برای تکمیل وظایف؛ یعنی وظایف منتهی به نهاد ازدواج مانند فرزندآوری و رشد اجتماعی فرزندان) و درنهایت ۵) تصور یا مفهومی که هر یک از همسر ایدئال در ذهن خود داشتند (حسینی و همکاران، ۲۰۲۳). سؤالی مطرح شده این است که آیا صرف داشتن انتظارات زناشویی بالا به رضایت از رابطه زناشویی منجر می شود. موسوی و دهشیری (موسوی و همکاران، ۲۰۱۵). در پژوهش خود نشان دادند میزان برآورده شدن انتظارات و خواسته های هر یک از زوجین، می تواند مبنای رضایت از زندگی زناشویی قرار بگیرد و فاصله بین واقعیت و انتظارات از زندگی زناشویی می تواند توجیهی برای رضایت همسران از رابطه زناشویی فراهم کند. پژوهش های مختلف نشان می دهند انتظارات زوجین از همسر خود نقش مهمی در رضایت از زندگی زناشویی، کیفیت زندگی مشترک و میزان آسیب های خانواده از جمله طلاق دارد (وانگ و

همکاران، ۲۰۲۱)؛ بنابراین شناخت نوع و سطح انتظارات زوجین در ابعاد گوناگون از هم، پژوهشگران را در فهم گرایش های ذهنی و ترجیحات ارتباطی زنان، نحوه تعاملات درون خانواده، نحوه نگرش آنها به ازدواج و نیز انواع آسیب های خانواده یاری می رساند. یکی دیگر از عواملی که می تواند در دلزدگی زناشویی نقش داشته باید پردازش اطلاعات هیجانی می باشد. پردازش هیجانی فرآیندی است که به موجب آن آشفتگی های هیجانی یا روانی، جذب می شوند و به حدی کاهش می یابند که فرد می تواند سایر تجارب و رفتارها را بدون آشفتگی ادامه دهد (وانگ و همکاران، ۲۰۲۱). باکر (۲۰۰۷) بر اساس این مفهوم پردازش هیجانی را در سه سطح "تشخیص و تجربه"، "کنترل و بیان" و "پردازش ناکافی" هیجان طبقه بندی کرد و معتقد است که پردازش هیجانی در هر یک از این سه سطح می تواند با نقصان روبه رو شود. این سه سطح، شامل هشت سبک است. سبکهای مربوط به تشخیص و تجربه هیجانی شامل فقدان همسویی، ناموزونی، برونی سازی، سبکهای مربوط به کنترل و بیان هیجانات شامل سرکوب، تجزیه، اجتناب و عدم کنترل و سبکهای مربوط به سطح پردازش ناکافی هیجانات شامل مزاحمت می باشد (فرامرزی راد و همکاران، ۲۰۲۳). نتایج تحقیقات نشان می دهند، افرادی که هنگام پردازش هیجانی سبکهای ناکارآمد را بر می گزینند در برابر مشکلات هیجانی آسیب پذیر هستند (بیرامی و همکاران، ۲۰۱۵). در این بین عواملی می توانند بین دلزدگی زناشویی با طرحواره های ناسازگار اولیه، انتظارات زناشویی و پردازش اطلاعات هیجانی نقش واسطه ای داشته باشند که می توان به خودپنداره جنسی اشاره کرد. خودپنداره جنسی ساختاری است چند بعدی، فعال و پویا که با درک فرد از "خودجنسی" شکل می گیرد و به ادراکات و احساسات مثبت و منفی اشخاص در مورد خودشان بعنوان یک وجود جنسی اشاره دارد. خودپنداره جنسی یعنی احساسات، باورها و تصوراتی که افراد در مورد روابط جنسی شان دارند و بر اساس آن رفتارهای خود را

تنظیم می کنند. خودپنداره جنسی در مردان و زنان متفاوت است و تمایلات جنسی اساساً معانی متفاوتی در آنها ایجاد می کند (پوتکی و همکاران، ۲۰۱۷). خودپنداره جنسی ارائه یک شناخت از جنبه های جنسی هر فرد است. چنان که این شناخت سبب تغییر در فرآیند روانشناختی افراد در روابط جنسی شده و بر رفتار و عملکرد جنسی آنان تاثیر مستقیمی بر جای می گذارد (کالنز و همکاران، ۲۰۲۲). با توجه به اینکه خودپنداره جنسی به عنوان یک شاخص کلیدی در فعالیت های جنسی و پیشگویی کننده رفتار جنسی، و یکی از جنبه های مهم سلامت جنسی، پدیده ای چند وجهی می باشد که تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار دارد (ویدمن ۲۰۲۱). با توجه به نقش خودپنداره جنسی در ایجاد ناسازگاری و عدم رضایتمندی زناشویی، این پژوهش در پی پاسخ به این پرسش است که آیا خودپنداره جنسی در رابطه بین دلزدگی زناشویی با طرحواره های ناسازگار اولیه، انتظارات زناشویی و پردازش اطلاعات هیجانی نقش واسطه ای در زنان متقاضی طلاق دارد یا خیر؟

روش

پژوهش حاضر از نوع تحقیقات همبستگی با استفاده از روش مدل یابی معادلات ساختاری می باشد و هدف از آن بررسی رابطه برای پیش بینی دلزدگی زناشویی بود. جامعه آماری شامل کلیه زنان متقاضی طلاق مراجعه کننده به دادگاه های خانواده در سال ۱۴۰۲ بود. حجم نمونه ۳۲۰ نفر انتخاب شد و گروه نمونه به روش نمونه گیری تصادفی چند مرحله ای انتخاب شد. ملاک ورود نمونه ها متاهل بودن و سن بین ۲۵ تا ۵۰ سال بود و ملاک خروج از پژوهش عدم تکمیل پرسشنامه به طور کامل می باشد و در این پژوهش پس از تعیین جامعه آماری به کمک مدلسازی معادلات ساختاری داده ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

ابزار پژوهش

پرسشنامه دلزدگی زناشویی (CBM): مقیاس دلزدگی شریک زندگی یک ابزار خود گزارش دهی است که برای اندازه گیری درجه دلزدگی روابط بین زوج ها طراحی شده

است. این مقیاس توسط پاینز ابداع شده است. این مقیاس ۲۱ ماده دارد که شامل ۳ جزء اصلی خستگی جسمی (مثلاً احساس خستگی، سستی و داشتن اختلالات خواب) ازپا افتادن عاطفی (احساس افسردگی، ناامیدی، دردام افتادن) و از پا افتادن روانی (مثل احساس بی ارزشی، سرخوردگی و خشم به همسر) است. تمام این موارد روی یک مقیاس لیکرت هفت درجه ای نمره گذاری شد. اعتبار با استفاده از شیوه آزمون- بازآزمون ۸۹٪ برای یک دوره یک ماهه، ۷۶٪ برای یک دوره دو ماهه و ۶۶٪ برای دوره چهار ماهه بود. تداوم درونی برای اغلب آزمودنی ها با ضریب ثابت آلفا سنجیده شد که بین ۹۱٪ تا ۹۳٪ بود (پینز و همکاران، ۱۹۹۶) در ایران نیز (یارمحمدی و همکاران، ۲۰۲۳) آلفای کرونباخ این مقیاس را در مورد ۲۴۰ نمونه ۱۲۰ پرستار و ۱۲۰ معلم اندازه گیری کرد و ضریب اعتبار را ۸۶٪ به دست آورد. همچنین در پژوهشی (ساداتی و همکاران، ۲۰۲۱). آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۷۵٪ به دست آمد. در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ برای نمره کل برابر ۷۴۱ بدست آمد.

پرسشنامه طرحواره یانگ (فرم کوتاه): این پرسشنامه برای اندازه گیری طرح واره ناسازگار اولیه است که توسط براون و یانگ (۲۰۰۳) ساخته شده است. هرگویه بروییک مقیاس ۵ درجه ای (کاملاً غلط، تقریباً غلط، کمی درست، تقریباً درست، کاملاً درست) نمره گذاری می شود. ۱- بریدگی و طرد ۲- خودگردانی و عملکرد مختل. ۳- محدودیت های مختل. ۴- دیگر جهت مندی. ۵- گوش به زنگی بیش از حد و بازداری هیجانی. بارناف و اویی (۲۶) در بررسی ویژگی های روان سنجی این پرسشنامه در دو گروه استرالیایی و کره ای آلفای کرونباخ را ۹۴٪ (کره ای) و ۹۶٪ (گروه استرالیایی) گزارش کردند. در ایران نیز ذوالفقاری و فاتحی فر (۲۰۱۷) را فرم کوتاه پرسشنامه را روی ۷۰ نفر از زوجین انجام دادند، ضریب آلفای کرونباخ آنها برای کل پرسشنامه ۹۴٪ گزارش کردند.

همبستگی این مقیاس را با مقیاس تنظیم هیجان $0/54$ بدست آورد که حاکی از روایی همگرای آزمون است (کوسالی و همکاران، ۲۰۲۲).

پرسشنامه خودپنداره جنسی اسنل: پرسشنامه توسط اسنل طراحی شده است. دارای ۲۰ خرده مقیاس و ۱۰۰ سوال بوده که بر اساس یک طیف لیکرت ۵ درجه ای نمره گذاری می شود. این خرده مقیاس ها شامل اضطراب جنسی، خودکارآمدی جنسی، هوشیاری جنسی، انگیزش اجتناب از سکس پرخطر، کنترل جنسی بر اساس شانس، اشتغال ذهنی، جرات ورزی جنسی، خوش بینی جنسی، خود سرزنشی با مشکل جنسی، پایش جنسی، انگیزش جنسی، مدیریت مشکل جنسی، اعتماد جنسی، رضایت جنسی، کنترل جنسی توسط دیگران، طرح واره جنسی، ترس از سکس، پیشگیری از مشکل جنسی، افسردگی جنسی، کنترل جنسی درونی است. پژوهش انجام شده برای بررسی پایایی و روایی خارجی این پرسشنامه نشان می دهد که آلفای کرونباخ برای ۲۰ خرده مقیاس این پرسشنامه به صورت دامنه ای بین ۷۶ تا ۹۱ بوده است که در کل همسانی درونی ۲۰ خرده مقیاس به میزان قابل توجهی بالاست (قنادیان و همکاران، ۲۰۲۱). و برای تعیین پایایی روی ۱۷۰ مرد و ۱۷۰ زن از جمعیت عمومی اجرا شد که آلفای کرونباخ کلی آن $0/88$ بدست آمد (ترناس و همکاران، ۲۰۲۱). در این پژوهش از آزمون های تحلیل عاملی تاییدی چند سطحی و مدلیابی معادلات ساختاری استفاده شده است.

پرسشنامه انتظارات زناشویی امیدوار و همکاران: این پرسشنامه توسط امیدوار و همکاران (۲۸) ساخته شد و شامل ۳۲ سوال و دارای طیف لیکرت «همیشه» تا «اصلاً» است. حداقل نمره پرسشنامه ۰ و حداکثر ۱۲۸ می باشد. به منظور تعیین روایی پرسشنامه انتظارات زناشویی، از دو شیوه تعیین سازه های بنیادی و همبستگی درونی خرده مقیاس ها با نمره کل استفاده شد. برای تعیین سازه ها و عوامل بنیادی پرسشنامه، از تحلیل عاملی به شیوه واریمکس و با چرخش متمایل استفاده شد که در نهایت سه عامل براساس $37/5$ درصد واریانس های مجموع هشت عامل اول، به دست آمد. به منظور تعیین پایایی پرسشنامه انتظارات زناشویی، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از حیطه های فوق به ترتیب $0/70$ ، $0/80$ ، $0/91$ و برای کل پرسشنامه $0/92$ بود (عباسپور و همکاران، ۲۰۲۰).

پرسشنامه پردازش اطلاعات هیجانی: مقیاس پردازش اطلاعات هیجانی توسط باکر و همکاران (۲۰۰۷) توسعه داده شده است. نسخه اولیه این مقیاس دارای ۴۸ سوال بود که بعداً توسط باکر و همکاران (۲۰۱۰) کوتاه تر شد و نسخه ۲۵ سوالی آن تهیه شد. مقیاس دارای ۵ بعد یا خرده مقیاس با عناوین سرکوبی، تجربه هیجانات ناخوشایند، کنترل هیجان، اجتناب و نشانه های هیجانات پردازش نشده است. ضرایب آلفای کرونباخ و باز آزمایی این مقیاس به ترتیب $0/92$ و $0/79$ توسط طراحان آزمون گزارش شد (سیلک و همکاران، ۲۰۰۹). در ایران نیز لطفی ضریب

یافته ها

جدول ۱ شاخص های توصیفی

میانگین	انحراف معیار	کمترین	بیشترین	
۷۵	۱۹۲٫۹۹	۶۲٫۵۲	۸۰	طرحواره های ناسازگار اولیه
۱۲۴٫۸۱	۲۰٫۸۴	۶۴	۱۶۰	انتظارات زناشویی
۸۵٫۱۵	۱۷٫۲۶	۴۱	۱۱۸	پردازش اطلاعات هیجانی
۳۰۷٫۹۸	۶۲٫۸۴	۱۱۰	۴۷۳	خودپنداره جنسی

دلزگی زناشویی	۷۹,۰۲	۱۸,۱۴	۶	۱۱۷
---------------	-------	-------	---	-----

می باشد. میانگین نمرات پردازش اطلاعات هیجانی برابر با ۸۵,۱۵ با انحراف معیار ۱۷,۲۶ محاسبه شده است. در متغیر خودپنداره جنسی کمترین مقدار برابر با ۱۱۰ و بیشترین مقدار آن برابر با ۴۷۳ می باشد. میانگین نمرات خودپنداره جنسی برابر با ۳۰۷,۹۸ با انحراف معیار ۶۲,۸۴ محاسبه شده است. در متغیر دلزدگی زناشویی کمترین مقدار برابر با ۶ و بیشترین مقدار آن برابر با ۱۱۷ می باشد. میانگین نمرات دلزدگی زناشویی برابر با ۷۹,۰۲ با انحراف معیار ۱۸,۱۴ محاسبه شده است.

بر اساس نتایج گزارش شده می توان مشاهده کرد که در متغیر طرحواره های ناسازگار اولیه کمترین مقدار طرحواره های ناسازگار اولیه برابر با ۷۵ و بیشترین مقدار آن برابر با ۴۵۰ می باشد و میانگین نمرات طرحواره های ناسازگار اولیه برابر با ۱۹۲,۹۹ با انحراف معیار ۶۲,۵۲ محاسبه شده است. در متغیر انتظارات زناشویی کمترین مقدار برابر با ۶۴ و بیشترین مقدار آن برابر با ۱۶۰ می باشد میانگین نمرات انتظارات زناشویی برابر با ۱۲۴,۸۱ با انحراف معیار ۲۰,۸۴ محاسبه شده است. در متغیر پردازش اطلاعات هیجانی کمترین مقدار برابر با ۴۱ و بیشترین مقدار آن برابر با ۱۱۸

جدول ۲ آزمون همبستگی

طرحواره های ناسازگار اولیه	انتظارات زناشویی	پردازش اطلاعات هیجانی	خودپنداره جنسی	دلزدگی زناشویی	
۱					طرحواره های ناسازگار اولیه
۰,۰۶۰-	۱				انتظارات زناشویی
۰,۰۲۰	۰,۴۵۷-	۱			پردازش اطلاعات هیجانی
۰,۴۳۴-	۰,۴۱۰	۰,۴۳۸-	۱		خودپنداره جنسی
۰,۳۹۶	۰,۴۶۸-	۰,۶۱۳	۰,۶۶۸-	۱	دلزدگی زناشویی

اولیه، انتظارات زناشویی، پردازش اطلاعات هیجانی و خود پنداره جنسی بترتیب برابر با ۰,۳۹۶، ۰,۴۶۸، ۰,۶۱۳ و ۰,۶۶۸- بوده و با علامت دو ستاره نمایان شده است. لذا میتوان نتیجه گرفت که بین دو متغیر دلزدگی زناشویی بعنوان متغیر ملاک با همه متغیرها رابطه معنی دار وجود دارد. بیشترین مقدار همبستگی دلزدگی زناشویی با خودپنداره جنسی (۰,۶۶۸-) گزارش شده است.

نحوه تفسیر جدول ۲ به این صورت است که اگر علامت دو ستاره یا تک ستاره بر روی عددی نقش پیدا کند، نشان می دهد که رابطه بین دو متغیری که از تلاقی آنها آن عدد تشکیل شده معنی دار می باشد و اگر در رابطه بین دو متغیر علامت ستاره وجود نداشته باشد نشان میدهد که رابطه بین آن متغیرها معنادار نمی باشد. میزان همبستگی بین دلزدگی زناشویی با متغیرها طرحواره های ناسازگار

جدول ۳ نتایج شاخص های برازش مدل مفهومی پژوهش

GFI>0.8	IFI>0.9	CFI>0.9	RMSEA<0.08	x2/ df<3
۰,۸۶۱	۰,۹۲۲	۰,۹۲۱	۰,۰۴۳	۱,۵۹۷

نیکویی برازش (GFI) و شاخص برازندگی افزایشی (IFI) به ترتیب برابر با ۰,۹۲۱، ۰,۸۶۱ و ۰,۹۲۲ بوده و همگی در حد بسیار مطلوب قرار دارند، پس مدل برازش خوبی را نشان داده و مورد تایید است.

در مدل پژوهش مقدار کای دو به درجه آزادی ۱,۵۹۷ و کوچکتر از ۳ است. همچنین مقدار جذر برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA) برابر ۰,۰۴۳ و کمتر از ۰,۰۸ است. همچنین شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)، شاخص

جدول ۴. معناداری ضرایب غیراستاندارد مستقیم

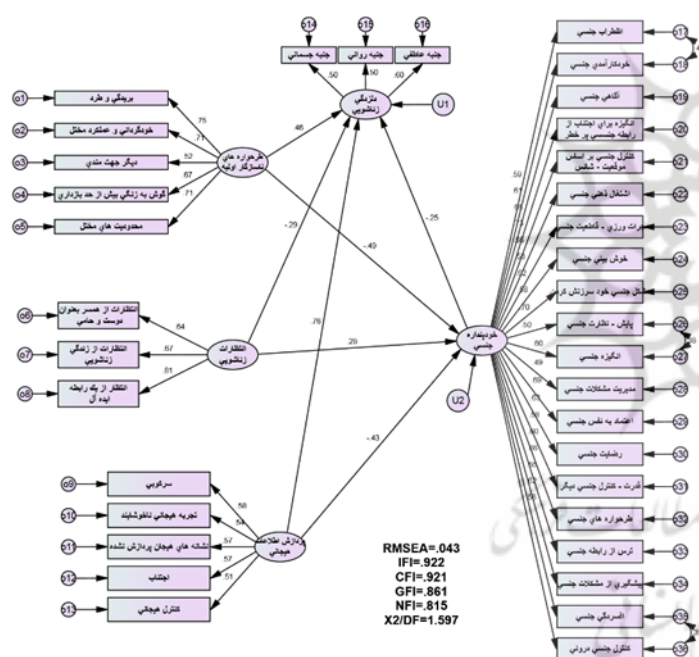
مسیر	ضریب مسیر استاندارد	مقدار بحرانی (CR)	سطح معناداری	نتیجه
طرحواره های ناسازگار اولیه → دزدگی زناشویی	۰,۴۶	۵,۱۲۵	۰,۰۰	تایید شد
انتظارات زناشویی → دزدگی زناشویی	-۰,۲۹	-۳,۹۹۳	۰,۰۰	تایید شد
پردازش اطلاعات هیجانی → دزدگی زناشویی	۰,۷۶	۵,۷۴۲	۰,۰۰	تایید شد
خودپنداره جنسی → دزدگی زناشویی	-۰,۲۵	-۲,۵۰۳	۰,۰۱۲	تایید شد
طرحواره های ناسازگار اولیه → خودپنداره جنسی	-۰,۴۹	-۶,۹۲۶	۰,۰۰	تایید شد
انتظارات زناشویی → خودپنداره جنسی	۰,۲۸	۴,۶۸۰	۰,۰۰	تایید شد
پردازش اطلاعات هیجانی → خودپنداره جنسی	-۰,۴۳	-۵,۳۴۷	۰,۰۰	تایید شد

جدول ۵. آزمون سوبل

تاثیرات طرحواره های ناسازگار اولیه بر دزدگی زناشویی		آزمون سوبل	
تاثیر مستقیم	تاثیر غیر مستقیم	تاثیر کل	مقدار آماره
۰,۴۶۵	۰,۱۲۴	۰,۵۸۹	۷,۱۷۷
تاثیرات انتظارات زناشویی بر دزدگی زناشویی		آزمون سوبل	
تاثیر مستقیم	تاثیر غیر مستقیم	تاثیر کل	مقدار آماره
-۰,۲۸۸	-۰,۰۷۱	-۰,۳۵۹	-۶,۷۸۷
تاثیرات پردازش اطلاعات هیجانی بر دزدگی زناشویی		آزمون سوبل	
تاثیر مستقیم	تاثیر غیر مستقیم	تاثیر کل	مقدار آماره
۰,۷۶۲	۰,۱۰۹	۰,۸۷۱	۷,۰۱۲

با توجه به اینکه مقدار قدر مطلق آماره سوبل در تاثیرات طرحواره های ناسازگار اولیه بر دزدگی زناشویی برابر با ۷,۱۷۷ و از ۱/۹۶ بیشتر محاسبه شده و سطح معناداری آزمون (۰,۰۰) کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ بدست آمده است، می توان در سطح اطمینان ۹۵ درصد تاثیر میانجی گری مورد بررسی را بار دیگر تایید کرد نیز قدر مطلق آماره سوبل در تاثیرات انتظارات زناشویی بر دزدگی زناشویی برابر با ۶,۷۸۷ و از ۱/۹۶ بیشتر محاسبه شده و سطح معناداری آزمون (۰,۰۰) کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ بدست آمده است، می توان در سطح اطمینان ۹۵ درصد تاثیر میانجی گری مورد بررسی را بار دیگر تایید کرد. قدر مطلق آماره سوبل (Sobel) در تاثیرات پردازش اطلاعات هیجانی بر دزدگی زناشویی برابر با ۷,۰۱۲ و از ۱/۹۶ بیشتر محاسبه شده و سطح معناداری آزمون (۰,۰۰) کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ بدست آمده است، می توان در سطح اطمینان ۹۵ درصد تاثیر میانجی گری مورد بررسی را بار دیگر تایید کرد. دیاگرام مدل مفهومی پژوهش به شکل زیر می باشد:

شکل ۱ مدل تحقیق در حالت ضرایب مسیر استاندارد شده

شاخص های برازندگی نشانگر برازش مناسب مدل علی پژوهش می باشد.

نتایج معادلات ساختاری نشان داد که متغیر خودپنداره جنسی نقش واسطه ای را در تاثیر گذاری طرحواره های ناسازگار اولیه بر دزدگی زناشویی ایفا می نماید. این یافته همچنین با نتایج پژوهش صادق خانی و همکاران (۱۴۰۲)، عمادی و همکاران (۱۳۹۹) زارع و همکاران، (۱۳۹۹) همسو می باشد. در تبیین یافته می توان گفت هرچه طرحواره ها ناسازگارتر باشد دزدگی زناشویی نیز بالاتر می آید. و خودپنداره جنسی نیز در این بین تاثیر مستقیم دارد. نکته مهم اینکه طرحواره هایی که زودتر به وجود می آیند، معمولاً قویتر هستند، از خانواده های هسته ای نشات می گیرند و در واقع پویایی های جهان ذهنی دوره کودکی هستند. طرحواره های ناسازگار اولیه یکی از مهمترین پیش بین های نارضایتی از زندگی است. حضور طرحواره های شناختی ناسازگار ممکن است بین افرادی که از زندگیشان راضی هستند و آنهایی که از زندگی رضایت کمی دارند تمایز ایجاد کند. وجود دیدگاههای بدبینانه نسبت به زندگی، نظیر "دیگران با ما همدلی نخواهند داشت و ما را درک نمی کنند"، یا "آنها به موقع نیازهای ما را برآورده نخواهند کرد"، "زدیکان ما از ما حمایت عاطفی نمیکنند"، یا عقیده به اینکه "دیگران ما را آزار می دهند و به ما دروغ

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف مدل یابی معادلات ساختاری دزدگی زناشویی در زنان متقاضی طلاق بر اساس طرحواره های ناسازگار اولیه، انتظارات زناشویی و پردازش اطلاعات هیجانی با نقش میانجی خودپنداره جنسی انجام گرفت. نتایج و یافته های حاصل از مدل یابی نشان دهنده معناداری تمامی مسیرهای فرضی پژوهش بود. همچنین تمامی

انتظارات زناشویی طرف مقابل را مدنظر قرار دهند و آنها را تحقق بخشند، باعث میشود وضعیت موجود فرد در روابط زناشویی، مطابق با انتظار او باشد که این به دلزدگی کمتر منجر می شود.

نتایج معادلات ساختاری نشان داد که متغیر خودپنداره جنسی نقش واسطه ای را در تاثیر گذاری پردازش اطلاعات هیجانی بر دلزدگی زناشویی ایفا می نماید. این یافته همچنین با نتایج پژوهش پیشین (موسوی و هشیری، ۱۳۹۳؛ حسنی و همکاران، ۱۴۰۱؛ بیرامی و همکاران، ۱۳۹۳) همسو می باشد. در تبیین یافته می توان گفت ناتوانی در پردازش شناختی اطلاعات هیجانی و تنظیم هیجانات، توانایی کم تجربه احساسات مثبت مانند شادی، دشواری در فهم بیان چهره ای و ظرفیت کمتر برای همدلی در این افراد سبب بی تفاوتی و بی علاقه‌گی نسبت به دیگران شده و به مشکلات بین فردی متعددی منجر می شود. توانایی ایجاد و حفظ یک رابطه‌ی عاشقانه‌ی رضایت بخش نیازمند توانایی تشخیص عواطف و هیجان‌ها و توانایی ابراز آنها و توانایی فهمیدن و درک کردن احساسات دیگران است. افراد دارای پردازش اطلاعات هیجانی منفی در بیان نیازهایشان به دیگران مشکل داشته و فاقد توانایی مقابله با چالش‌های بین فردی در موقعیت‌های اجتماعی می باشند. همچنین بر اساس پژوهش‌ها این افراد از صمیمیت اجتناب کرده و نیازی قوی برای مستقل بودن دارند که باعث به وجود آمدن تردید و سوء تفاهم در شریک زندگی می شود. به طور کلی می توان گفت توانمندی هیجانی، روبرو شدن افراد با چالش‌های زندگی را آسان تر کرده و سطح سلامت روانی آنها را بهبود می بخشد. افراد دارای ناتوانی تشخیص، شناسایی و ابراز هیجانات، قادر به ایجاد و حفظ روابط مفید و مؤثر با همسر خود نبوده و در نتیجه کاهش تعامل اجتماعی و عدم رضایت از کیفیت و کمیت روابط، بخصوص روابط زناشویی را تجربه می کنند.

این پژوهش محدود به زنان متقاضی طلاق مراجعه کننده به دادگاه های خانواده در سال ۱۴۰۲ بود و تعمیم نتایج

می گویند" و یا احساس اینکه "من شخصی شکست خورده‌ام و در هر زمینه‌ای شکست خواهم خورد"، همگی موجب فراخوانی هیجانات منفی شده و به کاهش توان مقابله شخص با مشکلات زندگی منجر میشود. بروز چنین حالتی در نهایت کاهش رضایت از زندگی و به دنبال آن کاهش کیفیت روابط زوجین و متعاقب آن دلزدگی از رابطه زناشویی را در پی خواهد داشت.

نتایج معادلات ساختاری نشان داد که متغیر خودپنداره جنسی نقش واسطه ای را در تاثیر گذاری انتظارات زناشویی بر دلزدگی زناشویی ایفا می نماید. این یافته همچنین با نتایج پژوهش پیشین (موسوی و هشیری، ۱۳۹۳؛ حسنی و همکاران، ۱۴۰۱؛ بیرامی و همکاران، ۱۳۹۳) همسو می باشد. در تبیین یافته می توان گفت انتظارات می تواند به منزله دو عملکرد مختلف به افراد کمک کند بتواند ازدواج خود را ارزیابی کنند. نخست، برای اینکه ازدواج مقایسه شود، انتظارات می تواند به عنوان یک واقعیت ایدئال یا خلاف واقع، کمک کننده باشد. نحوه ارزیابی افراد از نتیجه، به صورت مقایسه آنچه اکنون است با آنچه می توانست باشد، تعیین می شود. دوم، انتظارات می تواند به عنوان ساختارهای هدف، کمک کننده باشد یا یک حالت نهایی باشد که افراد به طور فعال برای رسیدن به آن تلاش می کنند. تحقق انتظار به یکی از این دو روش رخ می دهد: رفتاری و ادراکی. در روش رفتاری، انتظارات افراد به عمل (واکنش) در مسیری منجر میشود که انتظارات را محقق کند. بنابراین، زمانی که افراد انتظارات زناشویی بالایی دارند، با استفاده از این روش، دست به اقداماتی میزنند که این انتظارات محقق شوند. همچنین، در روش ادراکی، انتظارات فرد سبب می شود او حوادث را مطابق با انتظاراتش تفسیر کند. زمانی که عملکرد انتظارات برای شخص، ساختار هدف در نظر گرفته شده باشد، افراد در صورت داشتن انتظارات بالا ازدواج مثبتی را تجربه خواهند کرد که این باعث میشود در راستای تحقق انتظارات تلاش بیشتری از خود نشان دهند. زمانی که هر یک از زوجین

آن به سایر گروه ها باید با احتیاط صورت پذیرد. در این پژوهش کنترل متغیرهایی مانند ویژگی‌های شخصیت، آن در جهت کاهش دلزدگی زوجین اقدام موثری انجام گیرد. همچنین پیشنهاد می شود به زوجین متقاضی در جهت بهبود سطح انتظارات زناشویی به زوجین آموزش پیش مهارت‌های زندگی و شیوه صحیح ارتباطات با همسر خود آموزش داده شود تا از میزان دلزدگی آنان نیز کاسته شود.

References

- Alsawalqa, R. O., Sa'deh, Y. A. R., & Alrawashdeh, M. N. (2021). Jordanian men's experience of emotional abuse in marital relationships: the role of marriage length and motivation. *Frontiers in psychology*, 12, 689235.
- Akour MM, Al-Masri E, Taghreed, A. A., Enas, A. M., Hanna, M. A. A., & Ghaith, S. D. (2021). Psychological Burnout among Professionals Working with Children with Motor Disabilities. *Psychology in Russia: State of the art*, 14(1), 69-85.
- Abbaspour, Z., Karimi Vardanjani, M., & Khojastehmehr, R. (2020). The mediating role of fulfillment of marital expectations in the effect of marital satisfaction on high marital expectations, optimism and relationship self-efficacy in university personell. *Positive Psychology Research*, 5(4), 1-14.
- Beyrami M, Movahhedi Y, Pourmohammadi M, Kharrazi H, Ahmadi L.(2015) Cognitive bias in emotional information processing in anxiety, depression and normal people. *CPJ*; 2 (4) :51-60 URL: <http://jcp.khu.ac.ir/article-1-2458-fa.html>
- Baker, R. (2012). *Emotional processing: Healing through feeling*. Lion Books.
- Callens N, van Kuyk M, et al.(2022) Sexual Self-Concept in Women with Disorders/Differences of Sex Development. *Arch Sex Behav*. 2022;51(4):2213-2229. doi:10.1007/s10508-021-02188-1.
- Dubale, B. W., Friedman, L. E., Chemali, Z., Denninger, J. W., Mehta, D. H., Alem, A., ... & Gelaye, B. (2019). Systematic review of burnout among healthcare providers in sub-Saharan Africa. *BMC public health*, 19, 1-20.
- هوش و... وجود نداشت بدین ترتیب. پیشنهاد می گردد در تکمیل دانش نظری در این حوزه محققان دیگر با استفاده از طرح های پژوهشی تجربی اقدام به آزمون نقش خودپنداره جنسی و انتظارات زناشویی بر بهبود روابط و انتظارات زناشویی بپردازند. به زوجین متقاضی طلاق پیشنهاد می شود با آموزش طرحواره های ناسازگار اولیه و شناخت آن به زوجین در جهت کاهش سبک های رفتاری
- Faramarzi Rad, B., & Zare Bahramabadi, M. Z. (2023). Predicting emotional alexithymia based on emotional information processing with the mediation of emotional self-disclosure in married people. *Journal of Psychological Science*, 22(129), 1733-1746.
- ghanadian, fatemeh, Naeinian, M., & Heidari Nasab, L. (2021). The relationship between sexual self-concept and sexual function and self-esteem in women with vaginismus disorder. *Journal of Behdasht Dar Arseh (i.E., Health in the Field)*, 8(4), 59-68. <https://doi.org/10.22037/jhf.v8i4.33685>.
- Hosseini, S., Bagheri, S., & Ghorban Nezaad, A. (2023). Investigating the mediating role of communication beliefs in the relationship between marital expectations and the quality of marital life in military families. *Military Psychology*, 14(2), 173-188.
- Kessler, D., Hevenstone, D., Vandecasteele, L., & Sepahniya, S. (2023). Weathering the storm together: Does unemployment insurance help couples avoid divorce?. *Journal of European Social Policy*, 33(2), 248-263.
- Koosali, F., Sadeghi, J., Barjasteh, H., & Kiapour, A. (2022). The modeling role of emotional processing in the relationship between theories of mind with academic performance in bilingual students. *Sociology of Education*, 7(2), 266-276.
- Lim, C. R., Barlas, J., & Ho, R. C. M. (2018). The effects of temperament on depression according to the schema model: a scoping review. *International journal of environmental research and public health*, 15(6), 1231.
- mahmoudpour A, darba M, kamandloo Z, madani Y.(202) The relationship between early

- maladaptive schemas with marital satisfaction and psychological distress in infertile women in tehran. *Journal of Psychological Science*. 19(94), 1231-1242. URL: <http://psychologicalscience.ir/article-1-771-fa.html>.
- Hashemian, S. S., Shayan, S., Omidvar, A., & Gharavi, M. M. (2015). Relationship between early maladaptive schemas and sexual satisfaction in working women in Mashhad Ferdowsi University and Shiraz University, Iran. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 17(4).
- Mousavi, S. F., Dehshiri, G. (2015). The role of Discrepancy between Expectations and Reality of marital relationship in marital satisfaction of married people in Tehran. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 13(2): 93-110. doi: 10.22051/jwsp.2015.2051.
- Nejatian M, Alami A, Momeniyan V, Delshad Noghabi A, Jafari A. (2021). Investigating the status of marital burnout and related factors in married women referred to health centers. *BMC Womens Health*. 21(1):25. Published 2021 Jan 13. doi:10.1186/s12905-021-01172-0.
- Pines, A. (1996). Marital burnout, Translated by Seyyed Habib Gohari and Kamran Afshar (2004), Tehran: Radmehr Pub. 1996.
- Pines A. M. (1996). Couple burnout: Causes and cures. London Routledge, ISBN0-415-916. 32-1. 270pp.
- Potki R, Ziaei T, Faramarzi M, Moosazadeh M, Shahhosseini Z. (2017). Bio-psycho-social factors affecting sexual self-concept: A systematic review. *Electron Physician*. 2017;9(9):5172-5178. Published. doi:10.19082/5172.
- Sadati, S. E., Mehrabizadeh Honarmand, M., Soodani, M. (2021). The causal relationship of differentiation, neuroticism, and forgiveness with marital disaffection through mediation of marital conflict. *Iranian Journal of Family Psychology*, 1(2): 55-68.
- sezadeh, H., Zareei Mahmodabadi, H., Bakhshayesh, A. R. (2019). The relationship between early maladaptive schemas and marital adjustment with mediation fear of intimacy in married people. *Journal of Family Research*, 15(4): 467-486.
- Salvagioni, D. A. J., Melanda, F. N., Mesas, A. E., González, A. D., Gabani, F. L., & Andrade, S. M. D. (2017). Physical, psychological and occupational consequences of job burnout: A systematic review of prospective studies. *PloS one*, 12(10), e0185781.
- Silk, J. S., Siegle, G. J., Whalen, D. J., Ostapenko, L. J., Ladouceur, C. D., & Dahl, R. E. (2009). Pubertal changes in emotional information processing: Pupillary, behavioral, and subjective evidence during emotional word identification. *Development and psychopathology*, 21(1), 7-26.
- Tarnas, G., Meschi, F., Shahnazari, M., Sodagar, S., & Asgharpour, M. (2021). The prediction of women's sexual function based on the role of self-concept, self-efficacy, and sexual awareness. *Applied Family Therapy Journal (AFTJ)*, 2(3), 153-169.
- yarmohamadi vassel, M., alimohammadi, S., mohagheghi, H., Farhadi, M. (2023). Prediction of marital burnout based on entitlement and Romantic Perfection. *Counseling Culture and Psycotherapy*, 14(54): 169-194.
- Widman L, Brasileiro J, Maheux AJ, Choukas-Bradley S. (2021). Examining the Link Between Sexual Self-Concept and Sexual Communication among Adolescents. *Commun Q*. 69(5):525-543. doi:10.1080/01463373.2021.1969585.
- Wong, J. C. S., Yang, J. Z., Liu, Z., Lee, D., & Yue, Z. (2021). Fast and frugal: Information processing related to the coronavirus pandemic. *Risk Analysis*, 41(5), 771-786.
- Zhang, Y., Dong, K., & Zhao, G. (2021). The mediating role of social connectedness in the effect of positive personality, alexithymia and emotional granularity on life satisfaction: analysis based on a structural equation model. *Personality and Individual Differences*, 171, 110473.
- Zulfiqari M, Fatehizadeh MA, Abedi, M. (2017). Determining the relationship between primary incompatible schemas and marital intimacy dimensions of Isfahan couples. *Family Studies*. 4(15), 247-261. SID.

